

REFORMACIJA:

širše družbeno politično gibanje, ki teži k obnovi Krščanstva v 16.stol.

VZROKI:

- ± vpliv papeža: po zmagi v investiturnem boju + neomejena oblast
- ± bogatenje cerkve
- ± relikvije (sveti predmeti)
- ± podkupovanje, korupcija, umori za oblast
- ± prodaja odpustkov
- ± simoniji (prodaja cerkvenih služb)
- ± nemoralno življenje cerkvenih dostojanstvenikov & kršenje celibata
- ± splošna kriza: gospodarske & tehnične spremembe, vojne, prodiranje Turkov, lakota

POTREBA
PO
OBNOVI CERKVE

MARTIN LUTER:

- začetnik reformacije, avguštinski menih, prof. teologije
- v Wittenbergu 1517 objavi 95 tez za obnovo krščanstva: izpostavi nerešena vprašanja? & zavrne trgovino z odpustki
- katoliška cerkev zahteva da Luter prekliče teze □ Luter jih še okrepi: Cerkveni koncil & papeži niso nezmotljivi + Biblijo mora brati vernik v svojem jeziku
- papež izda BULO z izobčenjem: ki jo Luter javno sežge □ **razkol**: nova cerkvena organizacija: **LUTERANSTVO**
- 1521: **DRŽAVNI ZBOR V WORMSU**: razpravljali o novih verskih nazorih, prepoved luteranstva, a tega cerar ne more uresničiti-nima dovolj šne moči
- 1529: **DRŽAVNI ZBOR V SPEYERJU**: prepovejo luteranstvo, pripadnike tega pa protestirajo □ zato imenovani protestanti

- reformacija se kljub prepovedi hitro širi, vsak sloj (plemstvo, meščani, kmetje) si jo razlagajo drugače:
 - o **kmetje**: čistost vere, odprava slojev v družbi, odprava tlake
 - o **deželni knezi&plemstvo**: obetajo si prevzem velikih cerkvenih posesti (saj se Cerkev odpoveduje bogastvu), ...povečanje vpliva
 - o **meščani**: z preprostejšimi cerkvami, ne bogatimi – bi imeli manjše stroške z izgradnjo cerkva, ...
- reformacija se hitro širi po Nemčiji otisk: veliko, poceni knjig(vsak sam Biblijo)

- 1555: **DRŽAVNI ZBOR V AUSBURGU**: cesar zaradi drugih težav (vojne z Francozi) ne more zaustaviti širitev nove vere, na državnem zboru prizna 2 veri v Nem.: katoliška & protestantska ... sklenjen "**VERSKI MIR**": čigar oblast, tega vere(veleposestnik odloči kateri veri pripada-podložniki pripadajo isti veri)**SMERI REFORMACIJE:**

1. MEŠČANSKA SMER:

- + predstavnika: Ulrich Zwingli (nauk iz Biblije), Jean Calvin (prebežal iz Francije v Ženevo, odpravi oltar, sveče, podobe, okrasje -središče: pridiga+psalmi+molitve)
- + glavni kalvinisti – imenovani HUGENOTI
- + Značilnosti:
 1. nauk temelji na cerkveni občini
 2. cerkev nadzira življenje vernikov (skromno & moralno življenje)
 3. skromna, revna cerkev, odprava verskih praznikov, zakramenta, ...toda odobraval bogatenje, izkoriščanje mestnih delavcev, posojanje denarja
 4. PREDESTINACIJA: človekova usoda je že vnaprej določena od Boga, kdor služi bogu sme upati na zveličanje ☐ podpirajo ga bogati meščani
 5. ostali meščani niso odobraval preddestinacije–so veliko delali, da bi uspeli
- + največ v Franciji, pa tudi na Nizozemskem, Ogrski, Škotski

2. VLADARSKA ali PLEMIŠKA SMER REFORMACIJE:

- vzrok: vladarji so se želeli polastiti Cerkvenih posesti, saj se protestantizem odpoveduje cerkvenim posestim ☐ ...tako bi še povečali svojo moč
- širitev v:
 - o Nemčija: luteranstvo
 - o Švedska: vladar Gustav Wasa-zaseže ozemlja
 - o Anglija: anglikanska cerkev
 - Henrik VIII. se želi ločiti od svoje žene Katarine Argonske (ker mu ne rodi sine)
 - Papež ga noče ločiti ☐ Henrik razglasi ločitev angleške cerkve od

katoliškega Rima(1534)+postane vrhovni poglavar anglikanske cerkve

- ANGLIKANSKA CERKEV: temelji na Lutrovem nauku (vpliv kalvinizma) + ohranja katoliško obredje (obredje, videz, urejenost)
- Henrik je nasprotnik luteranstva, ampak ga težnja po absolutističnem vladanju spodbudi, da spreobrne cerkev v svojo oblast
 - Henrik razpusti samostane, zapleni posesti in proda □ anglikanska cerkev je bogata (del bogastva da plemičem, ker ga podpirajo)
 - anglikansko cerkev prevzame & utrdi Henrikova hči Elizabeta I.

3. KMEČKA ali PLEBEJSKA SMER REFORMACIJE:

- + Zahteve: odprava fevdalizma, moralnejše življenje, brezrazredna družba, enakost
- + zahteve po enakosti ljudi (by: Tomaž Münzer) □ kmčki upori (neuspešni)
- + pojav različnih sekt:
 1. prekrščevalci/anabaptisti: krstiti starejše,... zavedaš pomena zakramenta
 2. štiftarji: gradnja cerkev na osamljenih mestih, plesali&poskakovali
 3. bičarji: se bičali na javnih mestih

SPREMENJANA PODOBA EVROPE:

- + reformacijo sprejem 40% katoliške Evrope
- + Verska Evropa:
 1. kalvinisti: Francija, Nizozemska, Škotska, Ogrska
 2. katoličani: Italija, Španija, Portugalska, avstrijski delj Habsburške monarhije, Poljska
 3. luterani: Nemčija, Skandinavija-(Švedska, Danska, Islandija, Norveška), Pribaltske dežele
 4. anglikanci: Anglija, Škotska
 5. pravoslavci: Rusija (ni reformacije)
 6. muslimani: Islam, vpliv Bizanca, na Balkanu ga širijo Turki (ni reformacije)

+ reformacija je uvod v verske vojne